

अनुक्रमणिका

अध्यायः - १

वास्तुशास्त्रस्य परिचयः, इतिहासश्च

पृ- १ तः १२

प्राक्कथनम्।

१. वास्तुशब्दस्य व्याख्या।
२. वास्तोः क्षेत्रम्।
३. वास्तुकला वास्तुशिल्पश्च।
४. भारतीयवास्तुपरम्परा — धार्मिकवास्तु लौकिकवास्तु च।
५. वास्तुकलाया उद्भवः विकासश्च।
६. वास्तुशास्त्रस्य कालक्रमिक विकासः।
७. वास्तुशास्त्रस्यप्रवर्तकाचार्याः ।
८. प्रमुखवास्तुशास्त्रीयग्रन्थानां सामान्यपरिचयः।
९. अन्यवास्तुशास्त्रीयग्रन्थानां नामावलिः।

अध्याय :- २

वास्तुशास्त्रीय सिद्धान्ताः

पृ- १३ तः २२२

१. शङ्कुस्थापनमेवं दिङ्निर्णयः ।
२. वास्तुपुरुषोत्पतिकथा ।
३. विविधवास्तुपदमण्डलानि ।
४. वास्तुपदमण्डलदेवतानां पदभोग्य ।
५. वास्तुपदमण्डलदेवतानां निघण्टुनिर्णयम् ।
६. वास्तुपदमण्डले वास्तुपुरुषाङ्गनिरूपणम् ।
७. मानयोजना ।
८. आयादिनिर्णयः ।
९. शिल्पिलक्षणम् ।
१०. अष्टाङ्गस्थापत्यम् ।

अध्यायः – ३

नगरनिर्माणार्थं भूपरिग्रह एवं भूपरीक्षा

पृ- २२३ तः २८९

- (१) नगरनिर्माणार्थं भूपरिग्रहणम्।
- (२) त्रिविधदेशः।
- (३) षोडशभूमिः।
- (४) नगरसन्निवेशनार्थं प्रशस्ताप्रशस्तभूमयः।
- (५) आकृत्यानुसारेण शुभाशुभभूमिः।
- (६) भूर्लक्षणानि।
- (७) भूमिप्लव विचारः।
- (८) मृत्तिकापरीक्षा।
- (९) भूसंशोधनम्।

अध्यायः – ४

ग्रामनगरप्रकाराः

पृ- २९० तः ३४८

- (१) नगरभेदाः।
- (२) ग्रामप्रकाराः।

- (१) नगरमापनम्।
- (२) नगरे मार्गविनिवेशः।
- (३) वप्रनिर्माणम्।
- (४) प्राकार निर्माणम्।
- (५) परिखानिर्माणविधानम्।
- (६) अट्टाकलनिर्माणम्।
- (७) नगरद्वाराणि।
- (८) नगरे जलव्यवस्था।
- (९) नगरे वाटिकाआरामोद्याननिर्माणविधानं वृक्षविचारश्च।
- (१०) नगरे अधिवासः।
- (११) नगरे देवप्रासादस्थापनम्।
- (१२) राजप्रासादनिर्माणविधानम्।
- (१३) दुर्गनिर्माणविधानम्।
- (१४) विविधव्यवहारसम्बन्धीन्यावश्यकभवनानि।
- (१५) नगररचनायाः दोषाः।

अध्यायः – ६

प्रतिपादितविषयाणां समीक्षा- व्यवहारिकं मार्गदर्शनं च।

पृ- ५४३ तः ५७३

१. प्रतिपादितविषयाणां समीक्षा- व्यवहारिकं मार्गदर्शनं च –
शुभाशुभफलनिष्कर्षः, एवं समाजोपयोगीनि तथ्यानि। साम्प्रतसमये
वास्तुशास्त्रानुसारेण नगरनिर्माणं कथं करणीयमिति निष्कर्षः सूचनं च।
२. प्राचीनभारतीय प्रमुखनगराणां संक्षिप्त परिचयः।

अध्यायः -७

उपसंहारः

पृ-५७४ तः ५८५

१.उपसंहारः

परिशिष्टौ

१. विविधनगराणां चित्राणि।

पृ- ५८७ तः ६०२

२.सन्दर्भग्रन्थसूचिः।

पृ- ६०३ तः ६२३